

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Н А К А З

20.04.2005 № 175

Зареєстровано в Міністерстві

юстиції України

1 червня 2005 р.

за № 603/10883

Про затвердження Державних санітарних норм та правил "Транспортування продовольчої продукції залізничним, повітряним та водним транспортом"

Відповідно до статті 17 Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Державні санітарні норми та правила "Транспортування продовольчої продукції залізничним, повітряним та водним транспортом", що додаються.
2. Департаменту державного санітарно-епідеміологічного нагляду Міністерства охорони здоров'я України цей наказ довести до установ і закладів державної санітарно-епідеміологічної служби, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади в установленому порядку.
3. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра Бережнова С.П.

Міністр

М.Є.Поліщук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства

охорони здоров'я України

20.04.2005 № 175

Зареєстровано в Міністерстві

юстиції України

1 червня 2005 р.

за № 603/10883

ДЕРЖАВНІ САНІТАРНІ НОРМИ ТА ПРАВИЛА

"Транспортування продовольчої продукції залізничним, повітряним та водним транспортом"

1. Загальні положення

1.1. Державні санітарні норми та правила "Транспортування продовольчої продукції залізничним, повітряним та водним транспортом" (далі - Правила) установлюють гігієнічні вимоги і норми до повітряного, водного і залізничного транспорту, що забезпечують перевезення продовольчої продукції.

1.2. Державний санітарно-епідеміологічний нагляд за дотриманням санітарно-гігієнічних і санітарно-епідеміологічних норм і правил державними органами, підприємствами, організаціями, установами незалежно від форм власності, підприємцями - фізичними особами і громадянами покладений на установи державної санітарно-епідеміологічної служби України.

1.3. Юридичні й фізичні особи, які транспортують продовольчу продукцію, несуть відповідальність за відповідність умов транспортування вимогам санітарних норм згідно з чинним законодавством України.

1.4. Державні стандарти, технічні умови, технологічні інструкції та інші нормативно-технічні документи щодо планування, організації та транспортування продовольчої продукції повинні відповідати санітарному законодавству.

2. Вимоги до транспортування

2.1. Перевезення продовольчої продукції, а також матеріалів і виробів, які мають контакт з нею, повинно здійснюватися в умовах, що забезпечують збереження їхньої якості і безпеки для здоров'я населення.

2.2. При виборі транспортного засобу та його оснащенні враховуються вимоги нормативних документів щодо умов транспортування та зберігання, термін придатності та час транспортування продовольчої продукції, зовнішня температура та рекомендована температура транспортування.

2.3. Перевезення продовольчої продукції здійснюється спеціалізованими транспортними засобами, що мають відповідне маркування, або спеціально підготовленими для цього транспортними засобами.

При транспортуванні вантажів, що вимагають захисту (охолодження, вентилявання, обігрів), перевезення здійснюють транспортними засобами, що забезпечують підтримку необхідних параметрів мікроклімату.

2.4. Кожна партія продовольчої продукції повинна відповідати вимогам нормативної документації, супроводжуватись визначеними в установленому порядку документами, що підтверджують її походження, якість і безпеку для здоров'я людини.

2.5. Транспортні засоби, що використовуються для перевезення продовольчої продукції, повинні мати санітарний паспорт установленого зразка (додаток), виданий установою Держсанепідемслужби на відповідному виді транспорту. Внутрішня поверхня вантажного приміщення повинна мати покриття, виконане з матеріалів, що легко піддаються миттю і

дезінфекції та дозволені в установленому порядку для облаштування транспортних засобів, що здійснюють перевезення продовольчої продукції.

2.6. Експедитор, вантажники та інші особи, що причетні до перевезення та безпосередньо контактують з продовольчою продукцією, повинні мати при собі особисту медичну книжку встановленого зразка, працювати в спецодязі, дотримуватися правил особистої гігієни, забезпечувати схоронність, якість, безпеку і виконання правил транспортування (завантаження) продовольчої продукції.

Умови транспортування (температура, вологість та ін.) повинні відповідати вимогам нормативної документації на кожний вид продовольчої продукції, а також нормативно-правових актів.

2.7. Продовольча продукція повинна транспортуватися в умовах, що унеможливають її псування і забруднення.

2.8. Підготовка продовольчої продукції до перевезення здійснюється відповідно до вимог державних стандартів, технічних умов, сертифікатів та інших нормативних документів, що містять вимоги до її якості та безпеки.

2.9. Продовольча продукція повинна пред'являтися до перевезення у справній тарі й упаковці, що відповідають вимогам державних стандартів, технічних умов, умов торговельних контрактів. Вимоги до тари й упаковки продовольчої продукції регламентуються відповідно до чинного законодавства.

2.10. Пред'явлення продовольчої продукції до перевезення здійснюється в транспортабельному стані. Тара та упаковка повинні захищати вантаж від механічних впливів, бути справними, міцними та чистими.

2.11. Продовольча продукція не приймається до перевезення, якщо термін придатності, що зазначений у сертифікаті або документі про якість продукції, менше, ніж термін доставки.

2.12. Завантаженню продовольчої продукції для подальшого перевезення передують обов'язкова санітарна обробка, що складається із заходів профілактичної дезінфекції або дезінсекції, а в необхідних випадках дератизації та дезодорації внутрішніх поверхонь транспортних засобів, у яких здійснюється перевезення продовольчої продукції, дозволеними в установленому порядку засобами, та при необхідності очищення і помивка.

2.13. Санітарна обробка транспортних засобів здійснюється безпосередньо перед кожним вантажопереvezенням продовольчої продукції. У разі відсутності діючих санітарних норм щодо окремих видів продукції методика та обсяг санітарної обробки визначаються посадовими особами державної санітарно-епідеміологічної служби та залежать від виду транспортного засобу, продовольчої продукції, наявності упаковки.

2.14. Санітарна обробка здійснюється спеціалізованими підрозділами закладів державної санітарно-епідеміологічної служби України на відповідному виді транспорту, а також суб'єктами підприємницької діяльності за наявності ліцензії Міністерства охорони здоров'я України на проведення дезінфекційних, дезінсекційних, дератизаційних робіт (крім робіт на об'єктах ветеринарного контролю) та акредитованих у встановленому порядку Міністерством охорони здоров'я України, ліцензії Державного департаменту ветеринарної медицини на проведення дезінфекційних, дезінсекційних, дератизаційних робіт (на об'єктах ветеринарного контролю) (далі - установи).

2.15. Очищення, помивка та санітарна обробка транспортних засобів повинна здійснюватися у спеціально виділених місцях, у спеціальних мийних блоках, на вантажних фронтах або в місцях завантаження.

2.16. Особи, які здійснюють санітарну обробку транспорту, проходять медичне обстеження відповідно до діючого законодавства.

2.17. На період проведення санітарної обробки транспортного засобу повинно бути забезпечено виконання правил техніки безпеки та дотримання вимог екологічної безпеки.

2.18. Факт проведення санітарної обробки транспортного засобу посвідчується довідкою. Довідки надаються установами, що здійснюють санітарну обробку та повинні містити таку інформацію: найменування установи, що здійснювала санітарну обробку; номер та термін дії ліцензії; вид транспортного засобу, який проходив обробку, його номер; найменування вантажовідправника або вантажовласника, з яким укладено договір на проведення санітарної обробки транспортного засобу, його адреса, інші реквізити; вид продовольчої продукції, яку передбачається перевозити транспортним засобом; дата проведення санітарної обробки транспортного засобу та назви засобів, що використовувались; підпис відповідальної особи та печатка організації.

2.19. Забороняється перевезення продовольчої продукції транспортними засобами, що не відповідають санітарним нормам.

2.20. Не допускається транспортування продовольчої продукції транспортними засобами, на яких раніше перевозилися отрутохімікати, бензин, газ та інші отруйні речовини та ті, що мають сильний запах, а також разом з непродовольчими товарами.

2.21. Під час перевезення продовольчої продукції повинні дотримуватися вимоги нормативно-технічних документів, що регламентують порядок їхнього розміщення та укладання.

2.22. Продовольча продукція після завершення перевезення повинна відповідати установленим вимогам якості та безпеки для здоров'я населення.

2.23. Державний санітарно-епідеміологічний нагляд за транспортуванням продовольчої продукції здійснюють посадові особи державної санітарно-епідеміологічної служби України.

3. Транспортування продовольчої продукції залізничним транспортом

3.1. Для перевезення продовольчої продукції використовуються універсальні криті вагони, криті вагони з утепленим кузовом, вагонизерновози і борошновози, універсальні контейнери, ізотермічні вагони і контейнери (рефрижераторні вагони і контейнери, вагони-термоси, спеціальні цистерни, живорибні вагони).

3.2. Перевезення продовольчої продукції, а також матеріалів і виробів, які мають контакт з ними, повинно здійснюватися в умовах, що забезпечують збереження їхньої якості і безпеки для життя і здоров'я населення.

3.3. Відправник зобов'язаний надати залізничній станції разом з накладною довідку про проведення санітарної обробки, а також документи, що підтверджують якість вантажу.

3.4. У ряді випадків, визначених Правилами санітарної охорони території України, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 24.04.99 № 696, після вивантаження певних видів продукції проводиться обробка та знезараження вагонів на дезінфекційно-промивних станціях (пунктах) або пунктах підготовки критих вагонів залізничного транспорту за належністю.

3.5. Транспортування живих тварин, птиці та швидкопсувних вантажів здійснюється згідно з діючими правилами.

3.6. Державний санітарно-епідеміологічний нагляд за ввезенням продовольчої продукції з-за кордону здійснюється в установленому порядку.

4. Транспортування продовольчої продукції повітряним транспортом

4.1. Транспортування продовольчої продукції на повітряних судах проводиться відповідно до цих Правил та авіаційних правил (ст. 7 Повітряного кодексу України).

4.2. Завантаженню підлягає продовольча продукція, що розміщена в тарі, прикріпленій до палету (підтоварника), що унеможливує її зсув.

4.3. Забороняється завантаження продовольчої продукції насипом, навалом або іншими способами, що може призвести до її зсуву під час польоту, деформації, руйнування та пошкодження споживчої упаковки.

4.4. Транспортування продовольчої продукції здійснюється у вантажному відсіці судна окремо від багажу і вантажів, що мають стійкий запах або негативно впливають на продовольчу продукцію.

4.5. Вантажні відсіки літаків, що транспортують продовольчу продукцію, підлягають обов'язковим очищенням, у разі необхідності - помивці, та санітарній обробці згідно з даними Правилами та у відповідності до Повітряного кодексу України.

4.6. Вантажно-розвантажувальні роботи продовольчої продукції в аеропортах проводяться особами, що мають особисті медичні книжки і забезпечені санітарним одягом.

5. Транспортування продовольчої продукції водним транспортом

5.1. Вантажні приміщення суден повинні утримуватися в чистоті, бути пофарбовані, а також герметично закриватися, що гарантує збереження вантажу і запобігання контакту з людьми в період транспортування.

5.2. Підготовка судна до приймання вантажу - продовольчої продукції, підготовка вантажних приміщень, перевірка рефрижераторних установок, порядок приймання вантажу, забезпечення схоронності вантажу в рейсі і здавання вантажу в порту призначення здійснюються в установленому порядку.

5.3. Безпосередньо перед початком завантажувальних операцій внутрішні поверхні вантажних приміщень суден, контейнерів підлягають обов'язковій санітарній обробці.

5.4. Персонал суден, які перевозять продовольчу продукцію, повинен проходити в обов'язковому порядку попередні і періодичні медичні огляди відповідно до чинного законодавства України.

5.5. Вантажні приміщення суден перед початком завантажувальнорозвантажувальних робіт повинні бути обстежені комісійно фахівцями державної санітарно-епідеміологічної служби водного транспорту разом із представниками судновласника, відправника вантажу (вантажоодержувача).

5.6. При завантаженні та перевезенні продовольчої продукції необхідно враховувати вимоги діючих нормативних документів, санітарних норм і правил щодо транспортування кожного окремого виду вантажу (м'ясо-рибна, плодоовочева продукція, продовольча сировина тощо).

5.7. Продовольча продукція повинна перевозитися згідно з установленими вимогами в залежності від перевезень груп продовольчих вантажів або вантажів конкретних найменувань.

5.8. Ступінь готовності вантажних приміщень до приймання продовольчого вантажу визначається комісією і залежить від стану вантажних приміщень, раніше перевезеного вантажу та інших факторів.

5.9. На суднах, що спеціалізовані для перевезення конкретних категорій продовольчих вантажів, вантажні приміщення повинні бути обладнані відповідно до вимог щодо перевезень даних вантажів.

5.10. Транспортування продовольчих швидкопсувних вантажів допускається на спеціалізованих суднах (у контейнерах) з рефрижераторним устаткуванням, а також на інших суднах (у тому числі несамохідних) за умови забезпечення технології транспортування і терміну збереження, що встановлені виготовлювачем для даних вантажів.

5.11. Перед завантаженням відправником вантажу (представником порту) повинна бути перевірена справність холодильної системи.

5.12. Спільне укладання різних швидкопсувних вантажів у трюмі ([рефконтейнері](#)) допускається за умови, якщо:

фізико-хімічні властивості одних вантажів, що завантажуються, не можуть завдати шкоди іншим вантажам;

режим перевезення, що вимагається для одного вантажу, є допустимим для іншого вантажу.

5.13. Після вивантаження продовольчої продукції здійснюється видалення залишків вантажу, очищення та миття внутрішніх поверхонь транспортних засобів.

5.14. На рефконтейнерах і суднах, що мають холодильні системи у вантажних приміщеннях, повинні бути встановлені системи автоматичного регулювання і реєстрації температури й вологості повітря в трюмах. Отримані дані повинні зберігатися весь період транспортування і з приходом судна в порт надаватися фахівцям державної санітарно-епідеміологічної служби України на їхню вимогу. Перед прийманням заморожених продуктів рефрижераторні приміщення (контейнери) судна повинні бути охолоджені до потрібної температури.

5.15. При транспортуванні швидкопсувної продовольчої продукції в ізотермічних трюмах вентиляційні пристрої повинні працювати протягом усього періоду транспортування. Судна повинні бути обладнані дистанційними приладами для виміру параметрів (температури і відносної вологості) зовнішнього і трюмного повітря або мати в наявності аспіраційні психрометри.

5.16. За відсутності в порту умов, за яких можна забезпечити необхідний режим збереження, продовольча продукція повинна бути перевантажена тільки за прямим варіантом "судно-машина-вагон".

5.17. Для перевезення наливної продовольчої продукції використовуються танки-контейнери і танки суден-танкерів. Внутрішня поверхня вантажних приміщень транспортних засобів, а також ємностей, трубопроводів і перекачувальної апаратури не повинна мати ушкоджень, повинна легко піддаватися миттю і дезінфекції та бути виконана з матеріалів (або покрита лакофарбовими матеріалами), дозволених у встановленому порядку.

5.18. Процеси очищення і миття вантажних приміщень і відповідних систем, особливо на судах, що перевозять наливні продовольчі вантажі, повинні бути максимально механізовані і безпечні для екіпажу. Особи, що безпосередньо працюють у цистернах, танках, повинні бути забезпечені санітарним одягом, засобами індивідуального захисту.

5.19. Перевезення плодоовочевих вантажів може здійснюватися рефрижераторним і вентиляованим тоннажем (судна, ліхтери, баржі). Плодоовочевий вантаж необхідно розміщувати на критих палубах на небезпечній відстані від апарелі з метою зменшення впливу зовнішнього повітря на вантаж.

5.20. При транспортуванні продовольчої продукції суднами забезпечується постійна закрита вентиляція повітря усередині вантажних приміщень, що повинна здійснюватися безперервно протягом усього періоду транспортування.

5.21. Транспортний засіб, призначений для транспортування риби і морепродуктів, не може використовуватися для транспортування іншої продукції. У виняткових випадках дозволяється його використання за умови миття і санітарної обробки за узгодженням з органами державного санітарно-епідеміологічного нагляду України.

Заступник Головного
державного санітарного
лікаря України

Л.М.Мухарська

Додаток

до п. 2.5 Державних

санітарних норм та правил

"Транспортування

продовольчої продукції

залізничним, повітряним

та водним транспортом"

Міністерство охорони здоров'я України

Державна санітарно-епідеміологічна служба України

САНІТАРНИЙ ПАСПОРТ

Дата _____ N реєстрації закладів _____

держсанепідемслужби

Вид (марка) транспортного засобу _____

Державний номер (номер) _____

Власник _____

Вид продовольчої продукції, дозволеної до перевезення

Режим санітарної обробки _____

Маркування транспортного засобу (указати необхідність) _____

Термії дії до _____

Головний державний санітарний лікар _____

Підпис

Печатка

Продовжено до:

Продовжено до:

Заступник головного
державного санітарного
лікаря України

Л.М.Мухарська

Источник: [Про затвердження Державних санітарних норм та правил "Транспортування продовольчої продукції залізничним, повітряним та водним транспортом"](#)